

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Egész évre — — — — — 12 Ft.
Félévre — — — — — 6 Ft.
Negyedévre — — — — — 3 Ft.
Egy hónapra — — — — — 1 Ft.
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetés-irodáknak.

Magyarországi kiadás

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 282. szám.

Péntek, december 10.

Az első lépés.

Nagybecskerek, dec. 10.

Megtörtént az első lépés Magyarország gazdasági önállósága felé és az a kormány, mely a nemzetet ez első lépés megtételénél vezeti, heves támadásoknak van kitéve éppen azok részéről, a kik rég lesték, követelték, sürgették ezt az első lépést. „A magyar Badeni!” Szélsőbali szellemhősök e névvel illeték Bánffy Dezső bárót, midőn belépett a képviselőház tanácskozási termébe, hogy korszakalkotó indítványát megtegye. Badeni bizony nem előidézője a történeteknek. Egy ember, legyen bár százszor — badenibb a volt osztrák miniszterelnöknél, ily eredmények elérésére képtelen. Ő csak eszköz volt a történelmi fejlődésnek nevezett nagyhatalom kezében. Badeni egy ici-pici elősegítője és egyuttal áldozata a régóta folyamatban levő természetes processusnak. Az abszolutizmus összetartotta az örökös tartományokat, fékezte, elaltatta az egyes nemzetek szenvedelmét, aspirációt. Mihelyt e nemzetek felszabadultak a nyomás alól, mihelyt megerősödni kezdődtek, természetes, hogy mindegyik önállóságra, hegemoniára törekedett. A „fortwursteln“-féle módszer csak ideig-óráig segített. Hosszabbra elodázni a nagy összejöttökést nem lehetett. A rendezés földrajzi és egyéb nyomós okok miatt ma már alkotmányos uton alig lehetséges. Badeni csak eszköz volt Ausztria sorsának kezében. Jó, hogy megbukott, legalább tiszta helyzet keletkezett. Hanem azért kár, Bánffy bárót összebadenizni.

Bánffy báró a lehető legalkotmányosabban járt el a gazdasági kiegyezés kérdéseiben. Ugy csinálta a dolgot, hogy sem a koronát nem hozta kényelmetlen helyzetbe, sem az ország jogaiból nem áldozott fel egy parányit sem. A szélsőbali meg, a helyet hogy örülne az „első lépés“ illetén sikerének, mesterséges akadályokat készít. Ki akarja aknázni a helyzetet és

terrorizmust, erőszakot készül alkalmazni, ott a hol csak a nyugodt megfontolásnak, az imponáló egységes eljárásnak van helye. Elvakultságában az országot hasonló viszonyok közé akarja sodorni, mint a melyek Ausztria romlását és zűllését okozták.

Az önálló Magyarország előbb-utóbb meglesz. Leghathatóbb segítségünk e téren — Ausztria. A legveszedelmesebb akadály: pártjaink egyenetlensége, a szélsőbali erőlködése lesz. A körülmények kényszerítésére adja nekünk vissza függetlenségünket. E kényszerítésre pedig mily bámulatos bölcsességgel számítottak 1867-ben, mutatja a dolgok természetes folyamata, mely a mostani önállósági törvényjavaslatban csucosodik ki.

Az önállóságot nem Kossuth fogja megcsinálni, hanem megcsinálta azt harmincz évvel ezelőtt Deák Ferenc, Bánffy Dezső báró az ő hagyatékának alkotmányos, békés, mindenben hivatott és méltó végrehajtója. Az első lépést Bánffy báró alatt tesszük meg. De vajjon olyan nagy kívánatos-e ránk nézve, hogy mihamarabb megtegyük a másodikát és a többit?

Mibe fog kerülni az önállóság — pénzben és tekintélyben egyaránt? Elbirjuk-e vajjon a terhet? És milyen lesz akkor Magyarország állása az európai népek koncertjében? Igen nagy kérdések ezek, sokkal nagyobbak azok, semhogy a nemzet jókor ne intézze őket — Kossuth Ferencékhez.

Magysországnak ma még nagyon is érdekében van, hogy a dualizmust, a meddig csak lehet, megvédje. Nekünk kell a 67-es alapot fentartanunk. Ez az a forma, a mely alatt a legolcsóbban a legnagyobb előnyöket élvezük.

A nemzetiségek már mozognak. Ki akarják használni a helyzetet. Ha létesül a perszonális unió, ők rögtön a nyakunkra nőnek . . .

Vigyázzunk, hogy Szent István birodalma a kis román királyság nivójára ne

kerüljön. Azaz még olyanabbra, mert Románia legalább egyöntetű nemzetállam, mi még csak óhajtunk azzá lenni. Az első lépés megvan. Fontoljuk meg jól, mielőtt megtegyük a másodikát . . .

A budai szerb püspök. A Karlóczán tegnap megtartott püspökválasztó g. k. zsinat, Bogdanovics Lucian budai archimandritát egyhangulag választotta meg budai püs, öknök

A Dreyfus-ügy. Ujabb hírek szerint az a nagyhatalom a melynek érdekében, a borderau kapcsán bizonyos okmányok 1894-ben eltűntek, nem Németország, hanem Oroszország volt Dreyfusnak azért kell bűnösnek maradnia, mert Oroszországot, melylyel időközben testvéri szövetség létesült, kompromittálni nem lehet és nem szabad. E hazafias okok bírják rá Scheurer-Kastnert, hogy a jövőre, esetleg végkép elhaglasson, mert a franciák oroszimádása annyira elfogult, hogy az igazságot is lábbal tapodják, csak a cár nevét ne említse valaki tiszteletlenül.

Politikai hírek.

Josipovich marad. Mint egy könyvmatos újság illetékes forrásból értesül, a Josipovich horvát miniszter visszalépéséről szóló hír nem bir komoly alappal.

A muraszombati kerület szabadelvű pártja Széchenyi Tivadar grófot léptette föl képviselőjelöltül. Némely lapnak ama hirtel, mintha a fiúmei kormányzó öcsöje Szapáry Pál gróf is versenyezni akarna a muraszombati kerület mandátumáért, nem felel meg a valóságnak.

A Reichsrath berekesztése. Bécs, dec. 9. A Fremdenblatt jelenti, hogy a Reichsrath mostani ülészakát a delegációk befejezése után berekesztik. A jobboldali pártok végrehajtó-bizottságának mára hirtetett ülését holnapra halasztották. Képviselői körökben hirtel jár, hogy a lengyel tárcanélküli minisztert még e héten fogják kinevezni. Az osztrák delegáció legközelebbi ülése december 20 ára van kitűzve, a mely időig valószínűleg a király döntése a kvótaarányra is be fog következni.

A „TORONTÁL“ tárczája.

A tél.

— A „Torontál“ eredeti tárczája. —

Közeledik a tél rövid, unalmas napjaival, de annál hosszabb éjjeivel, melyek dermedt lomhasággal húzzák keresztül barna takarójukat a szenderegő világ felett, — míg a dugaszdag puha duynyák melegében hánykolódik, addig a szenderegő durva szalmazsák tetején vacogó fogakkal didereg. Míg a csupasz ágak sűrűje között felborzadt tollal és szárnyal alá húzott nyakkal változtatja lábait az árva madár, addig künn a sötétség vakító védeime alatt óvakodással surran prédája után a fenevad, mely éles szaglásának és hallásának biztonságával kutat.

A nyomasztó csend egyszerre megrázkódtatja palástját s a rideg, ijesztő sötétségen keresztül a téli hajnal szürkésége dereng. Lassan és nehezen virrad! Mintha az ólomeső ragasztotta volna le a sötétség szeméit, oly élette'entül hátrál a virradattól.

Nincs madárcsicsergés, vig dal az ifjú legény ajkán, — pástorkürt, kasza, kapa éles és tompa csengése. Nincs virágillat, harmat ezüstös zománc. Nincs fény. Nincs resakító sugár, és nincs az égnek bibora, miből a nyár bájos mezét szövi. Nincs semmi, semmi, csak a fagyasztó szürkéség, az a hideg párázatba burkolt pusztaság, mely megakasztja a képzelet röppenését, szűk határok közé szorítja a mindent élvezni óhajtó látást és elzsbasztja a lelket.

Nincs meg a reggel üdésége, a dél ragyogása, és az est szelid árnya. Mindig egy, mindig ugyanaz a kiüres szürke köd, mely sűrű és nedves tömegben borong s homályos körvonalokba burkol minden tárgyat. Hiába keresem a sugárt, hiába az égnek egy kék darabját, hiába egy elrongyolt foltját a felleeknek, mert ott is csak az a kétségbeesztő szürkéség látszik, mely mozdulatlan tömegben ránehezült a végtelen boltzatra, hogy kiüljön onnan is minden derűt, mi a föld kopár téli világára leragyohtatna.

A test megfázik a ködös borulattól, a szem elfárad a semmitlétásban, a lélekre elfojtó hangulat száll, mely misztikus képzelődésre ingerli. Ha a szürkülődő távolban kutya ugat, az ember farkasüvöltésre gondol, ha a fern kőválygó varju károg, mintha a halál-bagoly rikoltozna . . .

Majd pille nagyságu hópelyhek tornyosulnak össze a megmérhetetlen magasban. Lassu éjszakai szél lebbenti meg meredező szárnyait s mintha a fellegek foltosnak látszó takarójából lopna egy-egy bolyhos hópelyhet, gyorsan repíti keresztül a láthatáron. — Tul ledobja s ismét felkavarodik a magasba, hol szilaj kezekkel ragadja meg a lusta felbő szumarás üstökét. Megrázza, össze visszatépi és tele marokkal szórja alá a ragyogó hópikkelyeket, melyek esésökben rendetlen vonalokban szövik keresztül egymást, hogy mire ismét a földre érnek, mintegy gondos nő kezétől kikertült fehér vászonterítő takarják be a természet szenderegő arcát.

Az erdő szárnyas lakói künn gubbasztanak a disztől megfosztott csupasz ágakon, felszemekkel hunyorgatva kémlelik a rideg, már a természet minden szépségeitől megfosztott világot, hallgatva merengenek, mintha a napsugaras viruló tavasz éltető boldogsága után epednének, s a

mint a szél süvöltve csap az ingadozó ágra, jobban betakaróznak szárnyaik alá s dideregve pislognak fel a szürke égre. — Aztán egyszerre megmozdulnak, lerázzák a hópelyhet szárnyaikról s mintha unának ezen elhagyott helyet, mintha félnének a csikorgó hideg éj borzalmas voltától, hirtelen a magasba röppennek s elvegyülve a sűrűen omló hópelyhek szürke homályában, huzódnak a városhoz közel álló fák galyai közé.

Az ég, melyre szállott, meghajolva görnyed terhe, a deres zuzmara és hideg jégpáncél alatt, s mint meglebbenti szárnyát a madár, szikrázva hullatja alá a ragyogó jégtüket.

A madárvilág az emberek közelébe huzódott. Az utcán, udvaron, u felen keres hulladékokat a pinty, a bubos pacsirta, kik közé orcotlan tolkodással turja be magát a kopott tollu nádi veréb . . .

Messze, messze, a meddig csak ellátok, mindenütt egyforma fehérség. A hulló hópelyhely moraj nélkül borul a földre és eltakar mindent. Az ág rügye összetöppedt, a hópelyhely a hópelyhely, a föld bársony, puha felszive megtagy, a patakot, folyót jégburkolat borítja be és ez a zsarnok tél a működő természet kezeire rabbillincset ver.

Am, nem tart gögös zsarnok hatalmad örökké, és ti hideg ragyogó hópelyhek, mint mennyei csillogó ékszer, bár megdermesztették az öröktől fogva való természet szabad vérlüktetését, nem sokáig ragyogtok! Eljön a kikelet: a tárcba vert természet, március idusa, melynek egyetlen fuvallatára csunya fekete sárrá lesztek s nem látszik többé a csillogó fénynek egyetlen egy sziporkája sem.

Nera.

A munkásügy és a társadalom.

Nagyikikinda, dec. 9.

Az angol és a német nemzet legelőkelőbbjeit látjuk oly mozgalmakban, a melyeknek célja a munkásnép társadalmi helyzetének javítása. Az angol arisztokrácia ifjusága minden nap kikimegy a londoni munkásnegyedekbe, hogy ott a néppel helyes irányban foglalkozzék.

Nálunk másképp áll a dolog. Arisztokratikus hajlamainkkal ellenkeznek az ilyesmi, sőt gyanuba vesszük azokat, a kik a negyedik rondel foglalkoznak. Pedig a társadalmi ellentétek nálunk már annyira kiélesedtek, hogy azon a legatyaiabb kormányintézkedések sem segítenek, ha maga a társadalom színe-java nem vesz részt abban a nagy miszióban, a melynek feladata az elhanyagolt népréteg anyagi és erkölcsi fejlesztése.

Ne hagyjuk e népet magára. Teremtünk összekötő kapcsolatokat a társadalmi rétegek között. A torontálvármegyei gazdasági egyesület valószínűsége, a mely egyaránt a mezei munkás ügyekkel foglalkozott, Rénay Jenő főispán felvetette az eszét, hogy itt volna az ideje, magának az értelmiségi osztálynak, a speciál gazdaságközösségnek akciójába lépni érdekei védelmére.

Azt hiszem, hogy az ilyen akciónak igen fontos része lenne az, hogy igyekezzünk a munkásnép java elemét elvonni az ellenséges agitáció elől.

Adjunk alkalmat arra, hogy a munkásnép józan, valóban munkás része, kiválják a salakból, tömörüljön, érezze támogatásukat és külföldi jóakarataikat. Ez a kis rész, a melyet így el lehet vonni az izgatás elől, nekünk hálás és viszont támogató erőnek lenne az osztályharc szítói ellen. De ha ezt a józan töredéket is elhagyjuk, ha akadályozzuk minden igaz törekvést, a mely ilyen akciót akar, úgy csak az önvád marad számunkra.

Azt is kifejtetem, hogy miképpen gondoljuk mi a java munkásnép kiválasztását és helyes irányban való tömörítését.

A ki a néppel foglalkozik, annak módjában áll 50-100 megbízható munkás névsorát összeállítani, a kikkel egy munkás segélyező-egyletet alapíthat. De jegyezzük meg, hogy a népet a szövetkezésnél magára hagyni ép oly veszedelmes, mint tiltani a szövetkezést. A munkások java elemének szövetkezése is csak úgy lesz áldásos, ha megbízható vezetés alatt áll. Ima a társadalom közreműködésének indokolása.

A munkástömegben az a megbízható kis rész, a melyet mi szervezünk, felszívó és átalakító hatást fog gyakorolni olyanokra is, a kik ma még nem alkalmasak az ily testülethez való felvételre. De a helyes irányu munkás szövetkezés a kovász erjesztő hatását mivelné a munkásnép kebelében, ha látni fogják, hogy az ilyképen szövetkező tisztességes munkások a munkaadók részéről is kiüntetésben részesülnek, s a szövetkezet kebelében sok előnyt élveznek — úgy apránként alkalmazkodnak és simulnak ezen akcióhoz.

S mi volna célja egyébként a mezei munkásnép szövetkezetének?

Általánosságban: A mezei munkásnép anyagi, erkölcsi javának előmozdítása a fennálló társadalmi rend és törvények keretében. Hazafias, békés, emberséges szellem ápolása. Ellensúlyozása, elhárítása mindazon törekvéseknek, a melyek a társadalmi rend és béke ellen irányulnak.

Részleteiben:

1. A munkásnép érdekeinek testületi uton való képviselése. A minek üdvös eredménye volna az is, hogy az egyes szenvedélyei a testületi élet keretében korlátokra kerüljenek.

2. Sajtó termékek terjesztése a munkás és az általános társadalmi érdekek megóvása céljából.

3. Előadások tartása, felnőttek téli oktatása, melyek egyrészt az általános műveltséget, másrészt a társadalmi békét és honpolgári együtvé tartozást ápolnak.

4. Téli foglalkoztatás, háziipar fejlesztése és termékeinek közvetítése.

5. A munka és munkás közvetítés előmozdítása.

6. Baleset, betegség következtében kereset nélkül maradt munkások, elaggottak, sok gyermekű családok segélyezése. Jutalmak osztása kiváló családok és munkások részére. (Ezen intézmény segítségére lenne azon intézkedésnek is, a melyet a kormány törvényhozási uton kora templál.)

7. Kétsős magtárak létesítése; olcsó hitel nyújtás. (Egyik legfigyelemreméltóbb panasza a munkásnak, hogy nincs semmi személyi hitele, s ha télen megszorul, kénytelen jövő munkáját előre áruba bocsájtani.)

8. Földbirtokok által a kertészeti gazdaság; okserü baromfitenyésztés meghonosítása a szegény munkásnép körében.

Ilyen, s hasonló pontokból állana azon program, a melyet a java munkásnép szövetkeztetése alkalmával hangoztatni, munkába venni kellene.

A dolgok anyagi oldaláról szólva elvül kell felállítanunk, hogy tartózkodjunk az alizmás szellem ápolásától. A szövetkező munkásnak magának is tetemes áldozatot kell hoznia, mert csak így remélhető, hogy az akciót elvileg helyesítő társadalom maga is áldozatkészen járul a célhoz.

A tervbe vett munkás szövetkezeteknek egyöntetű vezetés alatt kell állaniok egy egy törvényhatóság területén. Központi ellenőrzés és irányítás nyújthatna csak garanciát arra nézve, hogy az egyes szövetkezetek működése ellentétbe ne jusson általános társadalmi érdekekkel. Hogy milyen lenne ezen szervezet, azt más alkalommal részleteiben megismertetjük.

Amennyit azonban már e helyen meg kell említenünk, hogy okvetlen kell gondoskodnunk egy oly keretről, s melyben a munkásnép java szabadon befolyjon sorsa intézésére s márszét biztosítékot nyújtson, hogy működése ellentétbe nem jön az általános társadalmi érdekekkel s maga a védelem az ellenséges agitációval szemben.

Jeszenszky Ignác.

HIREK.

Tájékoztató.

December 12. R. K. hitközségi ülés.
December 13. Közigazgatási bizottság.
December 27. A „Dél. tanítóegylet” választmányának ülése.

Dec 31. Az olvasókör szilveszter-estéje.

Január 8. Izr. nőegylet bálja.

A villamos világítással ellátott gőzfürdő reggeli 6 órától nyitva van: nők részére kedden és pénteken délután 5 óráig; ugyanazon napokon urak részére este 6-8 óráig.

— **Államsegély.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Putnik Mihály szepéteri g. kel szerb lelkész részére 60 frt államsegélyt engedélyezett.

— **Halálozás.** Varga József uradalmi főherceg, Meixensberger József nagyözi jegyző apósa, Szentpéteren f. hó 6-án elhunyt. Temetése ugyanott f. hó 7-án ment végbe.

— **Nagybecskerek egészsége Dr. Weiterschan József városi főorvos rendes havi jelentése szerint városunk közegészségügyi viszonyai november hóban minden tekintetben kedvezőtlenebbek voltak az előző hónapéhoz képest; a 90 évre születtől 90 halálozás áll szemben. Az általános megbetegedési arány szintén kedvezőtlenebb: ezt részint a már múlt hónapban járványszerűleg fellépett kanyaró, e hó második felében gyakrabban jelentkező hasihagymáz, részint a rendkívüli száraz és hideg időjárás okozta. A kanyarójárvány november hó első felében tetőpontját elérvén, e hó vége felé tetemesen csökkent; a hasihagymáz 21 új esetet mutat fel. Az orvosok részéről ezenkívül 118 kanyaró, de csak 1 dypteritis eset: összesen 140 ragályos megbetegedés jelentett be, melyek együttvéve 8 áldozatot követeltek; feltűnő e hóban a 7 éven alóli eihaltak száma, mely 56-ra rugott. E szomorú ténynek oka valószínűleg abban rejlik, hogy a különböző bajokból alig kilábadozott gyermekeket a tapasztalatlan szülők nem részesítették megfelelő utóápolásban; így történhetett, hogy bélhuruban**

12, tüdőgyulladásban 14, vizebetegségben 7, többnyire 7 éven alóli gyermek pusztult el. Trachomára 4 egyén vizsgáltatott meg, köztük 1 új trachoma észleltetett. Más ragályos baj konstataciója véget 9 egyén vizsgáltatott meg orvosrendőrileg és 4 a kórháznak átadott. Közfegyaszásra szánt szerek és italok 10 ízben vizsgáltattak meg. Gőzfertőtlenítés 3 ízben végeztetett. — Városunk lakosságának száma 22575, született 90, meghalt 90, ezek közül hét éven alóli 56, hét éven felül 34 a következő halálokokkal: vesesületett gyengeség 5, görcsök 11, gyermekaszály 2, bélhurut 12, kanyaró (veses himlő) 5, vörheny (Scarlat) 1, hasi hagymáz 2, tüdőgyulladás 14, tüdőgümőkór 5, gutaütés 2, vizebetegség 7, elmebajok 1, aggkóri végkimerülés 8, egyéb természetes halálokok 13, öngyilkosság 1.

— **Szerb műkedvelői előadás.** A nagybecskereki jótékonycélu szerb nőegylet, mint már említettük január hó 7-én a városi színházban saját pénztára javára táncokkal egybekötött színi előadást rendez, a mely már azért is figyelmet érdemel, mihtogy több olyan műkedvelőt lesz alkalmunk látni, kik eddig még nem játszottak színpadon. Ez alkalommal színpadra kerül Ohnet György öt felvonásos színműve, a Sarah Grófnő. Fordította és szerb színpadra alkalmazta ifj. Mateits Milán. Rendező ugyancsak. Szerepeket a következő hölgyek és urak:

Canalheilles gróf, tábornok Dankulev Péter
Blanche de Cygne, unoka-

huga Mateits Milana

Merlot, ezredes Popovits Bogdán

Madeleine, leánya Szerdics Mariska

Pierre Sévère, a tábornok

hadsegéde ifj. Mateits Milán

Sarah O'Donnor Popovits Pécsi Olga

Leopold Frossard, jegyző Kupuszarovits Jenő

Hector de Pompéran Alexits Milenkó

Zsó, felesége, a gróf huga Popovits-Pécsi Mária

Madame Smorden Maximov Nymfadora

Adhémar, kapitány Vaszits Eudre

La Livinière Jankovits Milán

Komornik * * *

— **Jótékony szívek.** Csak a múltkor említettük, hogy Nagyszentmiklóson az idei rossz tél enyhítésén gr. Nákó Sándorné mily humanus módon segített 20 szegényen. Most levelezőnk még arról is értesít, hogy Bayer Gyula gyáros ugyan e célból 12 szegénynek osztat naponta eleséget.

— **Második kórház Szentmiklóson.** Sietünk kijelenteni, hogy még nincs, s ha lesz is, megáztulajdon. Egy fiatal orvos, dr. Röhrich Jakab nevezheti magát azon szerencsés halandónak, hogy a tavasszal egy új emeletes házat építve, azt berendezni benne lévő beteg részére. Az új magánkórház felépítéséhez már a kora tavasszal hozzáfognak.

— **Az óbessenyői vadászat.** A fővárosi sajtót is bejárta annak a szerencsétlen óbessenyői vadászatnak a híre, a mely egy emberéletet követelt áldozatú. A hírt a „Torontál” hozta legelőször, de nemsokára egy kikindai laptársunk nyomán szintén megemlékeztünk róla, hogy a szerencsétlenség nem a vadászatban, hanem benn a községben történt. Az említett közlemény közönséges gyilkosságnak minősítette Velcsov tettetét, pedig a dolog még sincs úgy. A mai napon ugyanis levelet kaptunk egy szemtanutól, a ki részletesen, az igazsághoz híven írja le az esetet.

E hó 2-án — írja a szemtanu — folytattuk az előzőleg szép eredménnyel végződött vadászatokat (680 drb nyul került 2 nap alatt terítékre), midőn is az első kör befejezése után Velcsov Gusztáv vadásztársunk, ki a vadászat rendezésével mint gazda meg volt bízva, a hajtókat maga körül szedte össze s egy újabb kör megkezdése végett előre indult. Ekkor tényleg valami szóváltás kezdődött közte és Tuturilov Péter hajtó között, mely szóváltás hevében Velcsov Gusztáv a hajtót fegyverével megütötte. Ez ütés alatt süllet a fegyver s Tuturilov találva, halva rogyott össze. A szerencsétlen eset után, midőn sikerült Velcsov Gusztávot, ki közel állt az örüléshez, némileg megvigasztalnunk, Nagyszentmiklósról ment, hol a járásbírósnál jelentkezett s kérte a vizsgálat befejeztéig tartóztatását. Vétkes és büntetendő gondatlanságot követett el tehát szerencsétlen vadásztársunk, nem pedig gyilkosságot.

Az első hó. A föld termékenyítő lehellete egyesülve a világűr végnélküli lehelletével, a végtelenség méhében felbő fogamzást eszközöl és ebből származik a hó, mely érintetlen szűz fehérségével száll a földre, védően betakarva a munkálkodástól fáradt mindenséget, hogy a légáramlat forró csókjából nyert fehér lepel alatt, új munkálkodási erőt gyűjtsön az új föltámadáshoz, mit a kikelet meghoz. A tél, csodás fehér ragyogásával, csak oly elragadóan bájos, mint a tavasz, életre ébredő virulásával. A szunnyadt természetet gondos kézzel ruhazza fel a tél. Mint egy varázsütésre csillogó fehér lepellel vonja be a száradt avart, mit a lég tünderei szőnek a világűrben, apró jegecekből. Ugy a lombtalan fagalyakat, hopár sziklákat, zúba mártott esettel, ezüstösen csillogó fehérré festi. Mindenfelé juttat művészetéből Ablakokra, szeszélyesen csodásjégvirágot fakaszt. Szalmafedeles vityillókat egyenlő fehérséggel von be, a paloták vörösre festet bádog tetőivel. Mindent egyenlően részesít nagy művészetében. Semmitől nem vonja el azt a varázs fehér ragyogást, melynek megszerzésében ő az egyedüli mester. Bámulattól eltelve hódolunk a tél nagyszerűségének, mely tiszta fehérségével mindig elragad és a lélek érzelmait, az agy gondolatát tisztultabbá teszi. Ugy most is elragadtatva néztük a most először hulló hópehelyeket, melyek gyorsan szálltak alá a sáros földre, hova elhullottak, a természet kérelhetetlen törvényének szabálya szerint. Oh csak szálljatok kedves hópihékt! hogy gyönyörködhesünk légben keringő hófehérségetek varázs szépségében!

Uzsora Temes megyében. Temes vármegye tegnapi közigazgatási bizottsági ülésén tárgyalás alá került több kubini járásbeli kiszgazda kérvénye, melyekben jogorvoslat kértnek a járás területén elharapódzott uzsora ellen. Mintegy 900-ra megy azon kubini járásbeli kiszgazdák száma, kik idej termésüket még 1896. évben eladták a bepanaszolt buza kereskedőknek métermázsanként 4-5 frtért, a vételárat akkor kész pénzben felvették, mely alkalommal velük tanukkal előttemeztetett kötleveleket és egyszerűen üres váltó őrleapokat irattak alá. A kötlevelek szerint a kiszgazdák köteleztettek az 1897. évi aratás után első minőségű buzáat szállítani és a mennyiben ennek eleget tenni nem tudnának, köteleztettek a szállítás idején a pancsovai piacon jegyzett buza árat készpénzben megfizetni. Az illető kiszgazdák a folyó évi aratás után az általuk eladott buzamennyiséget beszállították a kereskedőknek, ezek azonban az idej silány termésű magot nem fogadták el, hanem a kiszgazdák által aláírt váltó őrleapokat — az eladott buza métermázsáját 12 frtjával azámítva — tet székük szerint kitöltötték és a váltóadókat az illetékes fehértemplomi kir. törvényszék elkerülésével a pancsovai kir. törvényszék váltóbíró ságánál beperelvé, ellenük végrehajtást és árverést fogantatosítanak. Minthogy a törvényellenes üzelmek folytán folyamatba tett bírói végrehajtások tönkrejutással fenyegetik az idej rossz termés miatt amúgy is megsemmisült és elcségyenedett kiszgazdákat, — a közigazgatási bizottság elhatározta, hogy feliratilag megkéri az igazságügyminisztert, hogy a kubini járás területén elharapódzott uzsora ellenében a törvényes intézkedéseket megtgye; különösen pedig, hogy az uzsora vétségeket a kubini járás területén hivatalból üldöztesse és a bünvizsgálat haladéktalan fogantatosítására a fehértemplomi kir. törvényszéket felhívja, továbbá intézkedjék, hogy a magánvád folytán uzsora vétsége miatt bünvádi eljárás alá vont gabona kereskedők részéről a kubini járás lakói ellen a pancsovai kir. törvényszéknél folyamatba tett végrehajtások és árverések a bűnügy befejezéseig haladéktalanul felfüggesztessenek.

Délvidéki rablókrónika.

— Rendes levelezőnk től. —

— december 9. —

Dolován már tavasz óta rövid időközökben kisebb nagyobb tolvajlásokat, később betöréseket lopásokat követett el egy ismeretlen banda: sőt az utóbbi időben a tolvajok ezzel sem elégedtek meg, hanem a ház falait kiásván, behatoltak a szobákba, s így vitték el az elvihető tárgyakat. — Azonban a tények beszéljenek.

Folyó évi november 4-ére hajló éjjel Vukoszavlyev Dusan dolovai lakosnál a pinceajtó kifeszítése után abból nagyobb mennyiségű turót, disznósírt s más egyébét elloptak. Ugyancsak múlt hó 18-án Drasilov Vaszánál törték be a ház falának kiásván mellett s onnan is mindenféle élelmi cikkeket és rubaneműt egy 150-170 frt értékben elvitték. — Ezen éjjel a jó madarak Lazarov Aront is meglátogattán s a ház falának kiásván a ház hátsó szobájába behatolván, elloptak lisztet egy zsákkal, száritott halat és sok egyébét. Leginkább loptak él hmi szereket, s hogy p-cenyéjük is legyen, nagyobb mennyiségű puykát, s miután ez szószszal jó befőt paradicsomot. Ezen időben több helyen történtek lopások, de ezeket mind le nem írom, mert a végső tett megkoronázza az egészet s ennek leírását kívánom.

Grigorjev Jefta dolovai lakos f. évi november 25-én leányát férjhez adta, ez alkalomból a szomszédok és barátok nagy tömege mulatott házánál. Ezen éjjel fél 11 órakor a szomszédos Vukoszavlyev Dusan udvarán, — így beszélte fia — igen nagy kutyaugatás lévén, nevezett fiával az ordításról tudomást szerzendő, kiment s látván, hogy az udvar végén álló hambárja tárva nyitva áll, oda igyekezett, azonban közeledvén ahhoz, egy jól irányzott lövés szívére találva letartotta. Fia lármát csapva a szobába szaladt, később a közszékházhoz futott az esetet bejelenté, minek folytán az előljáróság a helyszínére sietett, s ott az öreg Vukoszavlyev Dusan halva találta, azonban a tetes vagy tettesek semmi nyomát felfedezni képes nem volt.

A mi nem sikerült a közszékház előljáróságának, sikerült a révaufalvi csendőrségnek, mert pár napi fáradsáttalan nyomozás után a cinkosokat hurokra kerítette. És itt az érdem különösen Haubrich őrsvezetőt illeti, ki éjjel-nappal kutatott, míg a jómadarakat föl nem fedezte és össze nem szedte az összes bűnjelkeket együtt.

De mily nagy volt az ámulat Dolován, midőn nevezett őrsvezető a mindeuki előtt tisztességesnek ismert Grigorjev Jeftát, az örömapát a közszékházra vezette, elálmélkodott mindenki. Pedig ő volt a banda feje, tagjai pedig Stefanov Milan, Prodán Péter, Gicska István dolovai, Bradvánovits Döme mramoraki és Koics Jozsa révaufalvi lakosok. Hogy pedig a társaság vegyesebb legyen, a lopások és rablások, illetve betörések alkalmával a banda fejének segédkezett, mert a ház falába kivájt lyukakon ő, mint legvékonyabb testü, bujt be s a lopott holmit ő adta ki.

A gyilkosság pedig úgy történt, hogy Grigorjev Jefta, mint említve volt, leányát férjhez adván, nagy dávidót csapott, melyre társait is meghívta, kik közül azonnal Bradvánovits és Stefanov nem vettek részt a cécóban. Megbeszélésük szerint azonban 10 óra után Stefanov Milánt kivéve, a banda összes férfi tagjai, bunkós botok, pisztolyok és egy kétesövű vadászfegyverrel ellátva bementek Vukoszavlyev Dusan udvarába, ki a főnöknek haragosa volt és feltörték a magtárját, kezdték a buzáat (s kukoricát négyen zsákba pakolni).

A banda fejének rendelete szerint Bradvánovits Döme egy téglarakás mögött elbujva örkdött a vadászfegyverrel, kinek azon parancs jutott, hogyha az óriás erejű házigazda netán kijönne, löjje le, mert különben el vannak veszve. Stefanov Milán, kinek tenyere nem tudni mi okból kereszttül van metazve, s így zsákolni és zsákot hordani nem volt képes, az elatt befogta a lovakat egy kocsiába és a szomszéd üres telekre hajtott s ott várta, hogy társai hozzák a gabonát és a többi lopott holmit. Midőn ekként már elhelyezkedtek, a kutya elárulta őket, s megtörtént az a szerencsétlenség, hogy Vukoszavlyev Dusan fiával az udvarba jött, s Bradvánovits őt a veit parancs szerint lelőtte. Megjegyzendő hogy Grigorjevits Jefta a gyilkosnak azt mondotta, hogy ha meglövi, tőle egy lovat fog kapni. Tegnap, azaz 7-én a banda teljes számban a csendőrség kezei között volt, s összekötözve Dolováról több száz ember bámulása közben elszállítottatt.

A köznép maga csodálta a csendőrség ügyességét, melylyel a titkos fátlyolt felbontás s elismeréssel adózott nevezett Haubrich őrsvezetőnek, kit leginkább illet dicséret, mert meggyőződött, hogy ez ügyben éjt nappalá téve fáradsáttalanul működvén, a bűnösöket rejteikből előhozta.

Színház.

= Két árva. A hasonló darabok arra vannak szárvva, hogy inkább az idegekre, mint a kedélyre hassanak. Gyilkosság, elbujdosás, elloptott gyermekek, . . . mind mind olyan dolog, hogy megteszi a hatást azoknál, a kik szivesen mellőzik a színműirodalom jelesebb termékeit. S így konstataljuk, hogy az a közönség, mely tegnap félig megtöltötte a színházat, többet nem is unatkozhatott volna, mint a „Két árva“ előadásán. A szereplők közül felemelhetjük a következőket: Barcs Aranka, Tuboly Clementin, Havasiné, Termessi Gizella, Halasi Radnai, Óvári s a többi.

= Az ujság meg a direktor. Zomborban van egy ujság, a Bácska s van egy direktor, a Kunhegyi. A Bácska irta a referendákat a Kunhegyi társulatról s kritikájában nem mindig domborította, de olykor homorította a szereplőket. Kunhegyeinek nem tetszett, hogy a Bácska olykor áttér a társulat homoru oldalaira. Ki is jelentette a tudósítónak, hogy „a társulat az ő pénzből él“ s ennél fogva a társulatot ő kriti-

zálja elsősorban s neki más kritikák nem kellenek. A Bácska az önértetes kijelentés után visszaküldte a színházi jegyeit s ma érkezett számban tudatja a közönséggel, hogy ezentul nem ír a színházról. A Bácska jegyeinek visszaküldése nem rossz ötlet, de úgy véljük, a Bácska ezentul is elmehet a színházba és csak írja meg a kritikáit, akár ha a karzatról tekiati is a homorításokat.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése december 10-én.)

Budapest, dec. 10. (A „Torontai“ eredeti távirata.) A képviselőház ma befejezte az önálló rendelkezésről szóló törvényjavaslat tárgyalását. A záróbeszéd jogával először

Kossuth Ferenc élt, ki arról beszélt, hogy utasítsassék a javaslat a szekcióhoz; megkívánja ezt a házszabályokon kívül az ügy fontossága is. Szóló szerint a parlament tekintélyét nem emeli az a tény, hogy a többség szavazásokkal felel az ellenzék érvelésére, mert a többség csak vak eszköze a miniszterelnöknek. Még egyszer indítványozza, hogy utasítsák a javaslatot a szekciókhoz.

Olay Lajos ismétli a vita folyamán tett indítványát, mely szerint a javaslat az igazságügyi bizottsághoz utasítandó.

Sima Ferenc szerint a javaslatot vissza kell küldeni a kormányhoz.

Elnök elrendeli a névszerinti szavazást. Bánffy báró indítványa mellett szavaz 185, ellene 37, távol volt 229 képviselő.

Olay indítványát a Ház felállással elvetette.

A társulatról.

Budapest, dec. 10. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Buzában a kínálat és vételkedv egyaránt kielégítő, forgalom 25.000 mm., az árak változatlanok. — Kötetett:

Rozs tavaszra	9:44— 9:46
Buza márcz.-április	11:92—11:93
Tengeri május-junius	5:42— 5:43
Zab	6:26— 6:27

Szerkesztői üzenetek.

- T. E. Zombolyára menjen.
- F. I. Magasúgy, nem avatkozhatunk bele.
- 2. Igenis, Serfőzi Etel neje Halasi Bélának.
- Cz. Sz. Minden rendben; buszadikára magl-sz.

Városi színház.

Zóna-előadás fél helyárrakkal N.-Bacskekerek, ma pénteken 1897. dec. 9-én a délvidéki szintársulat által adatik:

A PRIMADONNA.

Énekes bohózat a fővárosi életből 3 felvonásban. Irta: Kövesi Albert. Zenéjét szerzette: Tomtor Aladár. Karnagy: Váradai A.

Kezdete este 7 1/2 órakor.

Holnap szombaton dec. 11-én H. Serfőzy Etel és Halasy Béla jutalomjátékul adatik:

Nebántsvirág.

Opperetete 3 felvonásban.

Hirdetések.

Hirdetések

felvételnek e lap kiadóhivatalában.

8221. szám 1897.

1071-3.2

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Komlós községben ujonnan rendszeresített segédjegyzői állásra — mely évi 400 frt fizetéssel van összekötve — pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzámmal folyó évi december hó 15-ig betérjesszék, mert a később érkezők figyelembe vételét nem fognak.

Zsombolyán, 1897. évi december hó 3-án.

Fóris József,
főszolgabíró

A központi szolgabírói hivataltól.

15033. szám. — 1897.

1068-3.2

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye központi járásába kebeleztetett Torontál-Erzsébetlak községében megüresedett irnoki állásra pályázatot hirdetek. A javadalmazás 360 frt.

Felhívom a jelzett állásra pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket 1897. évi december hó 15-ig hivatalomhoz betérjesszék.

Nagybecskereken, 1897. november 30-ikán.

Daniel,
főszolgabíró.

Női és leánygallérok, legújabb divatnak nagy választékban. Legolcsóbb bevásárlási forrás Délmagyarországon Kovács Gedeonnál Nagybecskereken. — Szabott árak. (862/b-8-6)

3152. hig. szám. 1897.

1077-2.3

Hirdetmény.

Jarkovác község tulajdonát képező legelőbői törvényhatósági jóváhagyás mellett 400 holdnyi területnek felszántása elhatározott. Ezen terület 2 holdankénti parcellákban, esetleg az egész terület 2 részre osztva f. é. december hó 13-án nyilvános árverés útján haszonbérbe adni fog.

A részletes feltételek Jarkovác község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Jarkovácson, 1897. évi december hó 2-án.

A községelöljáróság.

4569. sz. tkv. 1897.

1055-2.1

Árverési hirdetmény és feltételek.

A perlaszi kir. járásbírói mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Szisztics Nikola oppovai lakos javára 120 frt tőke, ennek 1894. évi december hó 15-től járó 6% kamat, 45 frt 90 kr eddigi, 9 ft 85 kr jelenlegi s a még felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. §-a alapján s 146. §-a értelmében, Szisztics György oppovai lakos ellen az ezen kir. bíróság területén a Tor-Sziget község határában fekvő és a t.-szigeti 446. sz. tkvi lapon foglalt:

1. 289. sz. ház és 440 □ öl házhelyre 592 frt;

2 hrsz. nélküli 800 □ öl gyümölcsös kertre 87 frt becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés T.-Sziget község határában 1898. évi január hó 27-én d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő egy a tlkönyvi hivatalban mint a T.-Sziget községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

3. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárnak 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a ki küldött kezéhez letenni.

A kir. járásbírói sz. Perlaszon, 1897. évi augusztus hó 3-án.

Kir. aljbíró.

422. számhoz ip. ül.

1081-1.1

Hirdetmény.

Az 1884. évi XVII. t.-cikkbe iktatott ipartörvény 169. és 172. §§-ai alapján és a volt földmívelés- ipar és kereskedelemügyi minisztériumnak 1885. évi 52.211. sz. rendelete értelmében Nagybecskerek r. t. város területén lakó kereskedők és iparosok által az 1893. évre e városi tanács, mint elsőfoku iparhatóság mellé 20 és a nagybecskereki járási főszolgabírói mint elsőfoku iparhatóság mellé külön 20 iparhatósági megbizottak leendő megválasztására választási határidőül folyó évi december hó 19-ik napjának délutáni 2 órája a városház nagytermébe tüzetett ki, melyre a helybeli kereskedők és iparosok ez uton meghivatnak.

Megjegyeztetik, hogy az összeállított névjegyzékben felvett kereskedők és iparosok közül csak azok választhatók meg iparhatósági megbizottakká, kik legalább is a megállapított 15 frtnyi adóminimumot fizetik, és hogy az érintett névjegyzékek a városi I. jegyzői hivatalnál betekintheők.

A választás megejtésére Mattanovich György vár. I. jegyző és iparhatósági biztos küldetett ki.

Kelt Nagy-Becsereken a vár. tanács mint elsőfoku iparhatóságnak 1897. évi november hó 22-én tartott üléséből.

Dr. Grandjean József,
polgármester.

552/1897. szám.

1074-1.1

Hirdetmény.

Alulirt erdőgondnokság irodái helyiségében az alant részletezett legeltetés és felhasználás bérbeadása iránt 1897. év december 20-án délelőtti 9 órakor írásbeli versenyen összekötött szóbeli nyilvános árverés fog tartatni.

A bérbeadás tárgyát képezi: 1. „Ó-Zsabya“ 548 holdas, 2. „Vranyák“ 285 holdas, 3. „Osztrovo“ 1855 holdas tiszaszigeteken gyakorolható legeltetés és felhasználás, mindeniknél 1898. április 1-től 1901. március 31-ig terjedő bértartamra. Évi bér mint kikiáltási ár: 1. alattinál 761 frt, 2. alattinál 250 frt, 3. alatti bértárgynál 1338 frt 01 kr.

A szóbeli árverésen résztvevők kötelesek a kikiáltási ár 10%-át bántapénzzel az árverés megkezdése előtt letenni.

Zárt, 50 kros bélyeggel és a kikiáltási ár 10%-át tevő bántapénzzel ellátott írásbeli ajánlatok, melyekben az ajánlott haszonbér egy számmal, valamint szóval is kiteendő és azon nyilatkozat is felveendő, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti, a szóbeli árverés megkezdése előtt az erdőgondnokságnál benyújtandók. Ezen feltételek bármelyikének meg nem felelő, később beérkező, vagy utó ajánlatok az erdőgondnokság részéről el nem fogadtnak.

A közelebbi árverési feltételek az alulirt erdőgondnokság irodájában betekintheők.

Nagy-Becsereken, 1897. december 8-án.

M. kir. erdőgondnokság.

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziszert ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tag-szagatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapestben. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és TSA., csász. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT (Thüringia).

996-38.6

◆ Telefon 35. szám. ◆

◆ Telefon 35. szám. ◆

KURLÄNDER IMRE

Nagybecskerek, Korona-utca 585/II. szám, a gőzmalommal szemben.

Elsőrendű

száraz tűzifa

azonkívül valódi szagtalan

porosz köszén

Wildenscheinsegen-Richterhof-féle bányából.

Magyar királyi marhasó

métermázsánként 6 frt 90 kr.

841-52.36

Trachit törtkövek kövezésre.